

סנהדרין - בית דין גדול של 71*

ע"ר

טל. 02-5661962 Tel, נייד 050-6733831 mobile, פקס. 057-7976007 fax
דואל dbtc@actcom.com, רחל אמנו 47 ירושלים 93228 Rachel Eimenu 47 Jerusalem

הודעה

אמש נערך ביקור של רבני הסנהדרין בישוב הבדואי רהט. לאחר הכיבוש הרומאי של ארץ ישראל בסיום מרד בר כוכבא נהרגו מיליוני יהודים והוגלו רבים נוספים. אולם כפי הנסיון מורה לנו כאשר מדינה כובשת את אויבתה היא מעוניינת שהשטח הנכבש ימשיך לפעול כדי שניתן יהי לגבות ממנו מיסים כך עשו גם מלכי אשור ובבל כלהלן: **מלכים ב פרק כד (יא) ויבא נבוכדנאצר מלך בבל על העיר ועבדו צרים עליה: (יב) ויצא יהויכין מלך יהודה על מלך בבל הוא ואמו ועבדיו ושָרְיו וסָרְיָסו ויקח אתו מלך בבל בשנת שְמֹנֶה לְמַלְכוֹ: (יג) ויצא משם את כל אוצרות בית יקוֹק ואוצרות בית המלך ויקצץ את כל כלי הזהב אשר עשה שלמה מלך ישראל בהיכל יקוֹק כאשר דבר יקוֹק: (יד) והגלה את כל ירושלים ואת כל השָרְיָם ואת כל גְבוּרֵי החיל >עשרה< עשרת אלפים גולה וְכָל הַחֶרֶשׁ וְהַמְסָגֵר לֹא נִשְׁאַר זֹלַת דָּלַת עַם הָאָרֶץ: (טו) ויגל את יהויכין בבלה ואת אִם הַמֶּלֶךְ ואת נְשֵׁי הַמֶּלֶךְ ואת סָרְיָסו ואת <אולי> אֵילֵי הָאָרֶץ הוֹלִיךְ גֹּלָה מִירוּשָׁלַם בְּבָלָה: (טז) ואת כל אֲנָשֵׁי הַחֵיל שְׁבַעַת אֲלָפִים וְהַחֶרֶשׁ וְהַמְסָגֵר אֶלֶף הַכֹּל גְבוּרִים עֲשֵׂי מִלְחָמָה וַיְבִיֵאֵם מֶלֶךְ בָּבֶל גֹּלָה בְּבָלָה:**

כך כמובן נהגו הרומאים. אך זה נעשה בתהליך מחריף שבתומו נשארו יהודים במקומות נידחים ללא הנהגה.

אוכלוסיה זו היוותה, בהעדר מנהיגות רוחנית, טרף קל לצבאות האיסלאם השועטים צפונה. המשטר המוסלמי של דין מוחמד בסוף איסלם בכוח אט אט את כל צאצאי השרידים שהשאירו הרומאים. אליהם הצטרפו גם רבים מבני השבטים היהודים בערב שברחו מפני ההשמדה שביצע מוחמד ביהודי ערב שגם הם אוסלמו באינוס במהלך הדורות.

עם כל זאת צאצאיהם של יהודים אלו נושאים בליבם (כנראה בכאב) את זכרון היותם מזרע ישראל והם דבקים באדמת הארץ, ארץ אבותיהם, בקנאות. יש להניח שהבנתם שדתם הינה מוסלמית מחמת הרדיפות והאיומים על אבותיהם ואמותיהם אינה מוסיפה אהדה בליבם לדת האיסלאם (בלשון המעטה). בד"כ התחתנו הללו ביניהם לבין עצמם מה שמעלה את הסיכוי שהטמיעה לא היתה בעלת משמעות רחבת היקף. מחקרים היסטוריים גיאוגרפיים וגניטיים מוכיחים שאוכלוסיה זו דומה מאוד לאוכלוסיה היהודית, במיוחד של האשכנזים שהרי האשכנזים היו הגולים מארץ ישראל אותם הגלו הרומאים לאירופה. עד כדי כך שמן ההיבט הגינטי יש קירבה יותר גדול בין היהודים האשכנזים לבין ה"פלשתינים" מאשר בין היהודים האשכנזים ויהודי תימן. הדיעות לגבי מעמדם, יהודים, ספקי יהודים, גויים צריך עוד שיבחנו לעומק הלכתית.

אצל הבדואים, שאבותיהם סיגלו לעצמם ניווד במדברות היתה יד הרומאים בהם עוד פחות מאשר בחקלאים היהודים בארץ ולכן גם מתברר שלמרות מראם הכהה הם קרובים עוד יותר ליהודים גינטית ובמנהגים.

האוכלוסיה ה"פלשתינית" מלווה במסורות יהודיות בתחומים שונים. מילה בן 8 ימים (שלא כבארצות ערב) שמות הכפרים עם המילה כפר כמו כפר קאסם כפר כאנה וכיו"ב זו מילה עברית שאינה מופיעה בשמות ישובים ערביים מחוץ לארץ ישראל. רבים מהם נמנעים מלאכול בשר גמל שמותר לאכילה לפי האיסלאם. הם שוחטים בהמות כמנהג ישראל.

השייך אל הווייל שהזמין את רבני הסנהדרין אמר מפורשות שיש לו כמו למרבית הבדואים מסורת שהם יהודים. דברים אלו הושמעו כבר בעת מלחמת השחרור באזני אנשי הממשל הישראלי על ידי הבדואים אך הוזנחו. מידע על המוצא היהודי של ה"פלשתינים" בארץ היה קיים כבר בעת מלחמת השחרור ופירוטו רב ומדויק וניתן למוצאו בגינזך הש"י של ההגנה אז.

כיום הבדואים נוהגים כמוסלמים אבל יש להם מנהגים יהודים נוספים ומיוחדים עוד יותר מאשר ל"פלשתינים" בכלל. למשל החוק הבדואי אינו השריעה האיסלאמית. אלא, זהו חוק הקרוב למדי לחוקת תורת ישראל. הבדואים מפרישים למשל גם חלה מן העיסה כמנהג ישראל.

רבני הסנהדרין מצאו לנכון לפתח את הקשרים עם הבדואים על בסיס דתי ובעיקר האמונה באל אחד. באיסלאם היה זרם שהתנוון של שמירת 7 מצוות בני נוח. זרם זה מצאה הסנהדרין לנכון לפתחו. קבלתו על ידי הבדואים תביא ליתר הבנה וקירוב הדעת של הבדואים לתורת משה שהיא כנראה תורת אבותיהם בד"כ.

הבדואים גם קיבלו הסבר על ההבדל בין היהוד (שהקוראן מתבטא בתקיפות בצורך להורגם). לבין בני ישראל שיש להם בקוראן תפקיד חשוב להנחלת האמונה). היהוד היו לפי הקוראן עובדי עבודת אלילים ולכן הזיהוי שלהם עם בני ישראל, כפי שנעשה רבות בפי המטיפים הקיצונים, שגוי. לפי מחקרים שערך הדוקטורנט קאזיק בבריטניה הכוונה בשם יהוד הינו לשבט בשם הוד שהיו אכן עובדי אלילים.

צעד זה מסובך מאוד משום שאין לבדואים היום הרצון להתגייר כציבור ולחזור לדת אבותיהם? אבל יש להם הרצון לפתח את הקשרים של אמונה ובוודאי 7 מצוות בני נוח ואף לפתח את הקשרים הלאומיים החבויים מקדם.

רבני הסנהדרין נוכחו לראות כצפוי שהנושא נמצא בתהליך התלבטות מורכב באוכלוסיה הבדואית כאשר יש מן הבדואים במעוניינים מאוד בפיתוח הקשרים ויש הנמצאים מושפעים מחוגי התנועה האיסלאמית שאף עשו מאמצים להכשיל המפגש.

קבלת הפנים של השייך סאלים אל הווייל היתה יפה וחמימה. בין רבני הסנהדרין שבאו היו הרבנים יואל שוורץ (אב"ד), פרופ' מרדכי כסלו, ישעיה הולנדר, מאיר הלוי חקאק, צבי עידאן (ממייסדי הסנהדרין והנשיא הייצוגי הראשון שלה), פרופ' הלל וייס ועוד. בפני הקהל נאמרו כמה דברים בענין המשמעות של קבלת תורת משה (משה רבנו מכובד בדת האיסלאם) והמחויבויות של גויים על ידי הרב צבי עידאן (מחבר הספר "עשות משפט" המחייב בספרו את התוקף ההלכתי להקמת הסנהדרין מחדש). וע"י הרב דב שטיין מזכיר הסנהדרין שדיבר על חשיבותם של קשרי הדעת. הוסבר ההבדל בין קירבת דם לבין קרבת דעת והצורך להביא את האוכלוסיה הבדואית לקירוב הדעת אל העם היהודי ותורתו.

את המעמד כיבד בנוכחותו השר לשעבר רפי איתן שהיה ממקימי רהט בהיותו קצין המודיעין של צה"ל במלחמת השחרור כשמרחב פעילותו היה צפון הנגב כולל כמובן איזור רהט.

את הארוע כולו ליוו חוקרים שעסקו בבחינת השרשים של האוכלוסיה ה"ערבית" בארץ – צבי מסיני(מראשוני ההיטאק בארץ), עו"ד אלון ירדן וד"ר מרדכי ניסן-מזרחן מן האוניברסיטה העברית.

הקהל הנוכח קיבל את הדברים ברוח טובה. במקום נערכו צילומים משותפים של לחיצות ידיים חמימות ואף יותר מכך. ואף צפה בענין בסרט תיעודי המתאר את המסורות היהודיות והתודעה היהודית הקיימת בין ה"פלשתינים" התקבלה אצל נציגי הסנהדרין כבר הזמנה נוספת לביקור נוסף לחיזוק הקשר. התקווה הינה שברגע שתתייצב האוכלוסיה הבדואית על שמירת 7 מצוות בני נוח למיצער מסתיימת האיבה ביניהם לבין היהודים.

דב שטיין – מזכיר

פרופ' הלל וייס – דובר